

A SZEGEDI TÁJ FÖLDRAJZI NEVEIBŐL

Írta: INCZEFI GÉZA

Az ember a környező táj pontos nyelvi megnevezésére törekszik. Szüksége van a táj egyes szakaszainak a többitől való megkülönböztetésére, hogy tájékozódni tudjon a maga világában, élete folyását, munkáját helyhez köthesse, a föld birtoklását nyelviileg is kifejezze. Névvel illeti a táj felszíni formáit, vizeit, építményeit (hidakat, töltéseket, épületeket), erdőit, magános fáit egyaránt, amelyek jellemzők a vidék arculatára. Ezek nevének gyűjtésével és vizsgálatával több tudományág is foglalkozik. Ez a munka hasznos a történész számára, mert a tájban lejátszó történelmi események emlékét találhatja meg bennük. Tanulással jár a földrajz szakembere számára is, mert e nevek különösen az Alföldön a táj régi, vízszabályozás előtti állapotának őrzői lehetnek. E gazdag névanyag a nyelvtudomány érdeklődésére is számot tarthat, mert a magyar nép névadási módjáról tájékoztat, olykor meg becses nyelvtörténeti adatokat szolgáltat. A nyelvtudomány foglalkozik e nevek összegyűjtésével, alaki, jelentéstani, mondattani és nyelvtörténeti vizsgálatával, értelmezésével, esetleg keletkezési idejük megállapításával. Ez utóbbi néha nagyon nehéz feladat. Ha sikerrel jár, igen változatos képet nyújt az azonos vidéki nevek keletkezéséről. A szegedi táj földrajzi nevei közül sok a XVIII. századi telepések személynevéből áll, és akkori birtokszerzésük emléke; de még a múlt század folyamán is több keletkezett közülük. Akadnak azonban elvéve a honfoglalás korából is, egyesek meg a török világ emlékei. Keletkezésükkel egyidőben sok név elvész a nyelvből. A kihalt félben lévő nevek mellé újjak is keletkezhetnek, és ezek egymás mellett is élhetnek (olykor három is) még egy ideig. Kihalásuk azzal kezdődik, hogy használati körük megszűnik, a közelében lakók ismerik csak, és egymás között használják még egy ideig. Később aztán már csak az öregek emlékeznek a ritkán hallott nevekre. Csak azok maradnak fenn, amelyek hivatalos »dülőnevekké« válnak.

Az alábbiakban néhány földrajzi nevet mutatok be a szegedi tájról a velük kapcsolatos néhány érintett kérdés szemléltetésére.

1. Bencfa, Bencfahát

E nevek Tápé községnek Szeged felőli részét, a téglagyár környékét, részben beépített területet jelölnek. A név ma is ismert, régi levéltári adatok nincsenek róla. Eredetét illetően azt a gondolatot ébresztheti, hogy az előtag személynév, az utótag pedig a *fa* fn., amely földrajzi nevekben erdő jelentésben gyakori. Minden bizonnyal itt 'arbor, baum' jelentése is lehet, hiszen régen a fátlan Alföldön egy fa is lehetett névadó. Tehát olyan névnek gondolná az ember, mint a Szeged körüli régi meg mai *Dékányfa*, *Miklósfá*, *Rózsafa*, *Zabosfa*, vagy *Kajla fája*, *Tóth fája* nevek. Ezt a magyarázatot támogatná Csánkinék egy adata, [1] amely szerint Csongrád megye birtokosai között 1471-ben ismeretes a *Bencz* (békényfalvi) család. Vagy nem is kellene a névért a XV. századhoz fordulnunk, mert ma is ismert a *Bencz* személynév Szegeden, amellyel azonosítható volna a földrajzi név előtagja. E tények ellenére is a név megfejtéséhez szakirodalmunk mutatja a helyes utat. A név már a XIII. századtól kezdve előfordul okleveleinkben sok változatban. Így: 1257: *Wenuz*, 1288/1448: *Wenyz*, 1364: *venz*, 1366: *weyzfa*, 1400: *wenz*, 1423: *Wenz*, 1426: *wenyz*, 1543: *Wenez*, *Wenyzfa* alakban (OkI Sz.). A népnyelvben a Tisza mellékén *vinc-fa*, a Dunántúlon meg *venics*, *venic* *vengécs?* alakban 'venyige' jelentésében ismeretes a szó. [2]. GOMBOCZ ENDRE egy 1797-ből származó adatot közöl [3], amellyel a földrajzi név alakjának és jelentésének magyarázatához becses adattal szolgál: »*Benitz-fa*, seu *Bentz-fa*... cujus usitatum est nomen *Szil-fa*... *Venetz* aut *Venitz* sive ut alii pronunciant *Velentz-fa*, si mihi conjecturae locus relinquatur, idem est cum *Bentz-fa*.« Ugyanott közöl még néhány változatot a XVIII. századból: *Vincz-fa*, *Venyec-* alakban. GOMBOCZ ENDRE meghatározása szerint ez a név az *Ulmus* (szilfa) egy fajtát, »alighanem« az *Ulmus effusa*-t; mai tudományos nevén az *Ulmus levis*, *Venic-szil*-t jelöli. Ez a fa a Duna meg főleg a Tisza, Körös; Maros mentén gyakori, a vizek partját kedveli, és kérge széles, lapos darabokban hámlik. [4]. Héjából kötözőhánccsot, ostorokat készítettek. A magyarság még a *nyolchímű szil*, *lobogós szil* [2] meg a *zilált szilfa* [5] néven is nevezi. Úgy látszik, hogy más vidéken a komlógyertyán (*Carpinus ostrya*) neveként is előfordul (bár GOMBOCZ ENDRE ezt tévedésnek tartja), mert a CzF. szótár ilyen jelentésben közli a *Veniczfa*, *Véniczfa* nevet, és népi névnek tartja. A dunántúli *venics*, *venic*, *vengécs?* 'venyige' jelentése bizonyára a hasonló hangalakú *venyige* szavunk hatására keletkezett. Egyébként a *venic* és változatai, valamint a szláv eredetű *venyige* főnevünk között nincsen semmiféle kapcsolat, és eredete ismeretlen [6].

A fentiekhez helyi ismeretek alapján néhány adatot hozzáfűzhetünk. A név által jelölt, egykor vízjárta területen (a Tisza partja közelében) gyakori fa lehetett régen a szilfa, mert a *Bencfa*, *Bencfahát* dülő közelében ma is ismert földrajzi nevek a *Szillé*r, *Szillapos* (népn. *Szillapis*). Szilfa-erdőre talán nem gondolhatunk ezen a területen, mert a szilfa maga erdőt nem alkot, inkább csak más fákkal együtt. *Bencfa*, *Bencfahát* a Felsőváros-hoz közeli Tápé határában van, ezen a területen már a török háborúk előtt szőlőművelés folyt, ma azonban ennek emlékét csak a régi földrajzi nevek őrzik, mint *Szillé*ri szőlők, *Kété*rközi szőlők. Ez a terület ma már szántóföld. Az egykori szőlőskertekben a szőlő kötözésére jól használhatták a

közeli (*Venicfa* ~) *Bencfa* háncsát. A *Bencfa* tehát olyan név, mint más vidéken a *Bükk*, *Csere*, *Eger*, amelyhez a *fa* meg a *hát* utótagok járultak, utóbbi egy dombosabb, háttas részt jelölt az egykori vízjárta területen.

A *Venicfa* és hangalaki *Bencfa* változatának előtagja nézetem szerint a *Velence* földrajzi névből származik. MELICH JÁNOS kutatásaiból ismeretes [7], hogy a *Velence* városnévnek *V-n* és *B-n* kezdődő változatai voltak. Régi nyelvünkben a névnek csak *V-n* kezdődő változatai ismeretesek *Venőce*, *Venecce*, *Venece*, *Venence* alakokban, majd a XVI. század eleje óta jelentkező mai *Velence* név, amely az olasz városon kívül a magyar nyelvtérületen is három településnek a neve. Egyik a Fejér megyei *Velence* község, a másik a romániai Nagyvárad melletti *Várad-Velence*, a harmadik pedig a szlovákiai régi Sáros megyei *Venecia* község. Régebben gyakoribb név volt [8]. Mindháromnak régi neve *Venece*, vagy valamelyik fenti változata. Ebből a *V-n* kezdődő név levezethető: **Venecefa* > *Venecfa* ~ *Venicfa*.

A *Bencfa* név viszont a *B-n* kezdődő változatokból magyarázható. MELICH JÁNOS feltevése szerint a *B-n* kezdődő változatok a kihalt ódalmata nyelvből vagy valamelyik olasz nyelvjárásból valók, és a szláv emlékek is őrzik ezt az alakot. Arra nézve nincsen semmi támpontunk, melyik nyelvből került hozzánk a *B-n* kezdődő változat, hiszen akár a szláv közvetítés vagy olasz hatás, Szegeden pedig az újabb dalmata hatás gondolata is elfogadható elvben, az alakok egybevetése azonban nem áll módomban. A városban a XVIII. században még nagyszámú dalmata élt (bizonyára telepések), külön dalmata egyházuk volt, és az istentisztelet is anyanyelvükön folyt. Sokan vezető szerepet is játszottak a város életében, így Dugonics András költőnk családja is. A XVIII. században mindryájan elmagyarosodtak. 1782-ben még az egykori Szent Demeter templomban (Szeged legrégebbi műemléke, az árpádkori ún. Demetertorony) dalmata nyelven prédikáltak. A hívők közül azonban már csak néhányan értették, ezért tiltakoztak ellene, kivonultak a templomból, és a hatóságoktól írásban kérték, hogy a pap magyarul prédikáljon, mert »az haidani Dalmata nemzet úgy anyira Magyarra faizott, hogy tsupan tsak négy öreg Hetvenes Személyek . . . találkoztak, a kik Magyarul jól nem tudnának . . .« [9].

A mai *Bencfa* alak egy feltételezett **Benecfa* alakból fejlődhetett összevonással (vö. i. m.-ban felhozott szláv *Benetъci* alakkal). Az *Ulmus levis Bencfa* neve előtagjának a *Velence* frn.-ből való származtatását támogatja a *fa* nevének »*Velencz-fa*« változata is (l. fenn). Arra azonban nincsen adatunk, hogy e név előtagjává miért lett a *Velence* név. Az *Ulmus levis* származásának felderítése szolgáltatna e tekintetben döntő bizonyítékot.

Anélkül, hogy bizonyító értékűnek tartanánk, meg kell említenünk, hogy a földrajzi név által jelölt terület közelében egy 1818-ból és egy 1830-ból származó adat szerint egy utca néveként szerepel a *Velence* név: »az az Egész *Velentze* nevezetű *üttza*, melly a Ti,|za partyán áll, azon víztől hordott Porondra építettett légyen«; »fölső városon a *Velentze* nevezetű *uttza* mellett« [10].

2. Fark.

Egy falu neve volt Tápé és Algyő között fele útján. A falu a török háborúk idején elpusztult. REIZNER (Szeged, Tört. I, 160) még 1680 körül is lakott helynek tartja. Ma már csak szűk körben él a név *Fark dűlő* nevéként. A nevet az alábbi adatok őrzik:

1533/34: »*Fárka* nevű falu.« Összes adófizetők száma ekkor 15 [11].

1624—1633: »Dorf: *Fārqa*« [12].

1721: »... meg értettük a kigyelmetek akarattját hogy a' *Farki földet* többé ne ellyük ... tavaly is a' ... *Farki földből* jó darabot kegyelmetek tölünk el [zaka]ztott« [13].

1733: »*Fark* alias Kovácsd dicta« [14].

1734: »*Fark* máskép Kovácsd puszták« [15].

1747: »*Fark*« [16].

1786: »Ezen Szakasz Nap keletről a Tiszával Délről *Farki* és Korhányi Szantó földekkel ... ütközik meg« [17].

1805: »Török Józsefnek ... Szöllője volt az ... Mindszenti Uradalomnak *Fark* nevezetű Pu[ű] táján« [18].

1806: »É' Méltóságos Uradalomhoz tartozó *Fark* nevezetű Pu[ű]tába fekvő ősi Szöllőnek birtokából kizárattatnánk« [19].

A faluról az első adatunk 1533/34-ből való, de az 1327-ből származó »*Thomas de Fork*« (magyarul *Farki*) Csongrád megyei nemes neve [20] is bizonyítéknak tekinthető a falu meglétére nézve.

Az egykori falu helyén egy ideig legelő marad a föld (1. az 1734-ből származó idézetet), majd szántóföld (1. az 1786-ból származó idézetet), a XVIII. század végétől jelentős kertgazdálkodás (1. az alábbi 1786-ból és 1811-ből származó Kovázdáról szóló idézeteket) és szőlőművelés folyt ezen a területen. Neve eszerint lesz *Fark(i) pusztá*, *Farki szőlő*. Utóbbiról szóló adataim:

1786: »*Farki Szöllők*« [21].

1844: »a' *Farki szöllők* alatt« [22].

1848: »a *farki szöllők*, és a Tápai határ vonal között ... « [23].

A szőlő a század fordulóján kipusztult, ma szántóföldet jelöl a szűk körben ismert *Fark dűlő* név. Általánosan ismert csak a Tisza balpartján lévő *Farkirét* név.

A falu elpusztulása után, a XVIII. századtól kezdve ennek a területnek az elnevezésére második névként a *Kovázd* név bukkan fel. Hornyik tévesen *Kovácsd* alakban közli (1. fenn). Erről szóló további adataim:

1784: »*Kovázd* Gärtlers« [24].

1786: »*Kovázd* nevezetű Uraság Dohány terme[ű]ző Kert[ű]zek« [25].

1811: »az úgy nevezett *Kovázd* Kert[ű]zség mellett ... 30. eg[ű]z Lántot [zakaj]tott ki légyen« [26].

BALLA térképén (1776) Algyő és Tápé között a Tisza mindkét oldalán jelöli »*Praedium Fark*«-ot, a jobboldalon pedig egy beékelődő kis tápai földet »*Vinea Tapensium in Praedio Fark*«-nak nevez. A »*praedium*« itt bizonyára az egykori falu földjét jelenti [27] csak, mert a falu ekkorra már elpusztult. 1785-ben a közeli rétekben, nádasokban szilaj állattenyésztés folyt, az elvadult csürhe jól élt télen, nyáron a szabadban, az ökrök meghíztak a vízjárta dűs legelőkön [28].

Neve onnan származik, hogy az algyó—mindszenti uradalom központjától (amelyhez tartozott) meg a szegedi földtől félreeső, távoli részen fekvő (vö. a világ farkán). A *fark* fn. földrajzi nevekben másfelé is előfordul: *Farkberény* (a. m. Végberény), *Hegyfark* (a. m. Hegyvég) alakokban [29]. A *Farka* (hibásan Fárka) végső *a* hangja bizonyára egy birt. jelzős szerkezet birtokszavának személyragja. A birtokszó (földek, város) elveszése után ezt őrizheti a 16. századi alak. A név az ugor er. *far* fn. -k kicsinyítőképzős származéka 'pars postica, der hintere teil' jelentésben [30].

Az egykori falu nevét őrzi ma is Algyótól DK-re a Tisza balpartján lévő *Farkirét* név is. A Tisza szabályozása előtt vízjárta terület volt, rajta tavak és erek voltak nagy számban. Földjében régen főleg nád és káka termett, ma azonban kitűnő szántó, amelyet kétoldali töltése véd az árviztől. Róla adataim csak a múlt századból valók:

1846: »Által adja ... úgy nevezett *Farki Rétjét* ... ha[s]zonbérbe« [31].

1847: »AllGyeői kerületéhez tartozandó úgy nevezett *Farki rétyéből* ... eddég külön ha[s]znált rétet« [32].

A név megfejtésénél a *Farki* szn. is szóba jöhetne. Van rá adatunk, hogy a család egy tagjának, »*Thomas de Fork*«-nak 1327-ben *Fark* helységben, meg bizonyára a községhez tartozó *Farkiréten* volt birtoka [33]. 1455-ből CSÁNKI is említi a családot [34]. 1522-ben szegedi lakos »*Demetrius Farki*«, »*Franciscus Farkj*«, »*Paulus Farkj*«, »*Blasius Farkj*« [35]. Ezek alapján nevének előtagját az egykori falu nevéből -i képzővel alakult szn.-nek kellene vennünk, amilyen a szegedi tájon még a *Tápaihalom*, *Tápaihegy* név. Azonban az eddigieknél meggyőzőbb adatok szólnak arról, hogy az előtag *Fark* falu nevének származéka. Az egyik adatunkat az 1776-ból származó BALLA-féle térkép szolgáltatja (1. fenn), amelyen a Tisza balpartján, a mai *Farkirét* helyén is (a jobbparti egykori *Fark* falu helyén kívül) »*Praedium Fark*«-ot, vagyis *Fark faluhoz tartozó földet* jelez. További bizonyítékunk, hogy a levéltári iratok az egykori faluhoz hasonlóan ezt is kettős névvel, hol *Fark*-nak, hol *Kovázd*-nak nevezik. A *Kovázdi rétről* szóló adataim is csak a múlt századból valók:

1844: »Kiadja a föllebb ti[s]ztelt Uraság az ő AllGyeői uradalmához tartozandó, 's úgy nevezett *Kovázdi Rétjét* ... árendában« [36].

1859: »a Tiszfalpartján ... határai e[s]zakról a *Kovázdi* ... és Kréta [s]ziget« [37].

Az utóbbi adatunk azonos helyen, a vízjárta rét egy szigetjét jelöli. A *Kovázdi rét* név ma már ismeretlen, de csak a múlt század végén vesztett el.

A *Kovázd* név eredete bizonytalan. Valószínűnek látszik, hogy a *kova* 'igniarius, feuerstein, tűz ütő kő' + *aszó* 'planities, tal, völgy' fn.-ek -d képzős származékának elhomályosult, összevonás útján keletkezett összetétele [38]. A névadás alapja az Alföldön az lehet, hogy a földből tűzcsiholásra alkalmas prehisztorikus kovakövek kerültek elő. Erre nézve a mi területünkre vonatkozó adatunk nincsen ugyan, de a hasonlóan alföldi területen fekvő közeli Szentesen, attól É-ra a Körös partján *Tűzköves* nevű határrészen [39] és a szegvári *Tűzköves* nevű telepen ásatáskor előkerült kovának való tűzkövek [40] szolgáltak az elnevezés alapjául.

A fentiek alapján úgy látszik, hogy a *Fark* és *Kovázd* név közül utóbbi a régi. Erre mutat a név eredeti **Kovaaszód* alakjának hosszas fejlődés út-

ján keletkezett múlt századi *Kovázd* alakja, továbbá az a körülmény, hogy a népnyelvből már kiveszett, a *Fark* név pedig a nagybirtok megalakulása után keletkezett elnevezés ('a birtok vége'), amely a *Farkirét* névben ma is továbbél.

A farki rétnek a múlt század dereka táján harmadik nevééről is van adatunk:

1838: »Ki adja a fellyebb tisztelt Uraság az ő allGyeövi Uradalmához tartozandó, s úgy nevezett *Barát kivételi rétyét*« [41].

A hely azonos voltában egy német nyelvű feljegyzés is megerősít: 1854: »*Barátkivételer, oder Kovázder Rét*« [42].

Ma ez a név is ismeretlen, úgy látszik, hogy nem népi név volt, és csak rövid ideig élt. Az elnevezés onnan származik, hogy barátok (talán a felsővárosiak) bérelhették egy időben az uradalomtól.

3. Fehérpart.

A Tisza partjának neve Szentmihálytelknél. Róla szóló adataim:

1719: »Tisza *fejér partjának* alsó Vége« [43].

1748: »*Fejér partnál* vagyon egy darab Szántó földem két zsákrúl való« [44].

1803: »Szerzettem az Édes Anyámtul két zsákos Szántóföldet a *Fehér partnál*« [45].

1829: »Az *fehér parti* malmokra tekintvén, a melyek tudni illik mojtanság . . . vándorolnak, . . . meg parantsoltuk, hogy egy áradási és egy apadási helynél többet foglalni ne mérészeljenek . . . « [46].

1830: »(Vagyon) az *Fehér partnál* 60. út szöllöm szinte Dobo Josef szomszedságában . . . « [47].

1831: »Ripa *Fehérpart* dictus« [48].

1844: »A mi kevés vagyonaim még meg vagynak azok tulajdon magam kerejménye, úgy mint egy fél malom *fehér partnál* . . . két napos bánom kert, hernyósba kevés veteményes föld, fél sutu telek, másik fele ördög Ferenczé . . . « [49]. A *fehér* előtag itt az agyag fehér színét jelzi, bár a szegedi tájon földrajzi nevekben általában szikes területet szokott jelölni (vö. Fehértó). Az 1829-ből, valamint az 1844-ből származó adat arra mutat, hogy itt volt a vízi malmok egyik kikötője, így a név a szó régi 'rév, kikötő' jelentését őrzi. Ezt megerősíti az is, hogy ezen a helyen átjáró, révhely volt, komp közlekedett Szeged és Gyála (ill. Torontál megye) között.

4. Franciahegy; Franciahögy.

A rókusi temető és a vasútvonal közötti szántóföld, egykori szőlőhegy neve. A szőlő a század fordulóján kipusztult. Róla szóló levéltári adataim:

1754: »A *Francia hegyen* föl felől Szőke János all felől pedig Sándor János Szomszedságokban vagyon 140. útbúl álló Szöllöm . . . « [50].

1765: »*Francia hegyen* 43. útbúl allo Szölleim . . . « [51].

1776: »Vagyon 3 darab Szöllöm, két darab a *francia hegyen*, Harmadik a Gyevi út mellett . . . « [52].

1778: »*Frantzia Hegy*« [53].

1779: »... a *Francia Hegyen* vagyon egy darabb Szöllöm, és két zjákrul való Szántó Földem...« [54].

1782/85: »*Francia hegyek*« [55].

1783: »... vagyon *francia Hegyen* egy kis Szőlötském« [56].

1804: »a' *Francia hegyen* lévő 115. út Szöllő földet, melly Palotás Istvány, és Botyán Anna Szomszédságában vagyon, ojják két rézre Antal és Mátvás fiaim« [57].

1810: »... a *Francia Högyben* lévő 68 utbul álla Szöllömet kettőjük között föll ojjtották« [57].

1821: »*Francia hegyen* ennek előtte mint egy 82. utnyi Szöllő, mojt pedig üres földem vagyon« [59].

1838: »... lassatskán a mojtani két darab szölleimet, mellyek a *Francia Hegyben* vagynak, szerzegettem...« [60].

1840 körül: »*Francia Hegyi Szőlök*« [61].

1841: »A' *Francia hegyi*-Szőlök düllejiben Bába Ferencz... és Förgeteg Erzsébet szomszédságában« [62].

1855: »*Francia hegy*«, *Francia h.*(egy)Szőlök« [63].

A *Francia* előtag szn. Ilyen névre először 1830-ban akadtam a levéltárban, de korábban is megvolt az idézetek szerint. A név ma is ismert Szegeden. A városban több francia eredetű család él ma is, ilyen a *Düpon*, *Chapon*, *Noel* és több más család. Ezek nevük francia írását alapján megőrizték (a *Noel* név *e* betűjére már nem teszik a két pontot), mert újabb bevándorlók lehetnek. Más esetben már magyaros hangzású lett a francia név. Ilyen a magyaros hangzású *Szemmáry* családnév. A család tagjai tudnak francia eredetükről, és a levéltár 1752-ből származó irataiban valóban megtaláljuk a »*Szent Mary Leopold*« hadnagy nevét, de sajátkezű aláírásában még az eredeti francia nevet használja »*Leop. de St. Marie*« alakban [64]. Egy 1776-os térképen a család telke a mai Kossuth Lajos sugárút elején található, és ott a név már magyaros »*Szén Mari*« alakú. Így illeszkedett bele a magyar személynévek közé ezzel a hangalakkal. Gyakori azonban az a szokás is, hogy a telepéseket nem idegen személynévükön (ezt esetleg csak a hivatalok használják harmadik névként), hanem nemzetük nevével nevezik, mint »*Racz György alias Domianovity*« (1738), »*Josephus Racz al Lévaj*« (1784), »*fran. Rác al Osztoján*« (1784), »*Tot vagy Dobár János*« (1760 körül), »*Mich. Gatyás al. Oláh*« (1784), »*Olájj János*« (1829), »*frantzia ferentz*« (1830). Ilyen 17.—18. századi telepés lehetett a terület egykori tulajdonosa. Ennek a névnek az emlékét őrzi a mai napig a közeli *Francia utca* is.

A terület ma szántóföld, de majd 200 éven át szőlő volt.

5. Halászká.

A mórakalmi iskolától ÉNy-ra 1½ km-re fekvő terület neve. Az 1778-as Balla-féle térképen az északi rész külön neve »*Nagy Halászká*«, a délié »*Kis Halászká*«. Róla szóló levéltári adataim a következők:

1734: »Tudgya bizonyossan a j Tanú, hogy *Halászká* névű Telek egészen Halász Gergelyt és Györgyött örökössen illeti« [65].

1740: az múlt Rákoczy Haboruja után, Egressy Jóseff, Halász Ambrus és Szabó Istvány uraimék az ősi *Halászká* névű Telekemet el vették volna,

holott három élő bizonyossággal úgy mint Magyar János, Tolo Mártony, és Bithe Gergely Uraimékkal meg bizonyíthatom, hogy az öreg *Halász György* birtokában volt. Azt is meg jelenteni kéntelenitetek, hogy ugyan akkori Rákoczy Haborujában az fönt nevezett Atyám *Halász György* annak a . . . földnek az Diát az Töröknek 28. Tall. le tette« (Aláírója: Halász Ferencz) [66].

1760 körül: »*Halászká*« [67].

1766: »*halászkában* lévő Telekrészem östül maradtanak légyen« [58].

1855: »*Halászká*« [69].

A NéNy. 1930. évfolyamában (235. l) tévesen *Halaszta* alakban közli a nevet Pesty gyűjteményéből. A földrajzi név a *Halász szn.-ka* kicsinyítőképzős származéka. A név eredetét világosan mutatja az 1740-ből származó idézet, egyben belőle keletkezési ideje (a török hódoltság) is megállapítható. SZABÓ T. ATTILA rendszerezésében [70] csak keresztnéveket sorol fel ilyen képzővel, kicsinyítőképzős családnév ritka a magyar földrajzi névadásban. A szegedi tájon ilyen alakulási földrajzi név még *Ivánka* (*Kisivánka*), *Jámborka*. A *Halász szn.* Szegeden már az 1522-es tizedlajstromban előfordul »*Thomas Halaas*« alakban [71].

6. Hodzsatelek; Hoccsatelek.

A sándorfalvi út K-i részén a Fertő láposa egyik részének neve. Róla szóló levéltári adataim az alábbiak:

1760: »*Hozsa Telekjén* lévő Szántó földemet hagyom Ferencz fiamnak« [72].

1804: »*Vagyon Hodsa telekjén* 12 zsákos Szántó földem« [73].

1812: »*Vagyon Hóza Telekin* 5. vékás, ugyan *Hozsa Telekin* 10. köbös szántó földjeink« [74].

1823: »*Vagyon . . . Hodzsa Telekin* 14 zsákos szántó földeim« [75].

1836: »*Hodzsa Telekin* a' kis út mellett Böjti Józsefné földje végiben helyt vevő 2. zsákos Szántó földem« [76].

A földrajzi név előtagja az oszmánli török *Hodzsa szn.*, a török hódoltság maradványa. A fenti népnyelvi és régebbi adatok a szegedi nyelvnek azt a régebbi hangállapotát őrzik, amikor még nem volt meg a *dzs* hangunk [77]. A mai népnyelvi *Hoccsa* alakban *cs* hang helyettesíti a *dzs* hangot, az idézetek régi *Hozsa*, *Hóza* alakjaiban viszont a *zs* hangé ez a szerep. Az első *dzs*-vel írott alak 1823-ből való, azonban az 1804-ből származó idézet *ds* betűcsoportja is *dzs* hangot jelöl. Ez a *dzs* hang első köznyelvi jelentkezése ebben a földrajzi névben, de a régi állapotot mai napig őrzi a népnyelvi *Hoccsatelek* név. A név régebbi alakjainak utótagján mindig birtokos személyrag van. A gyakori használat következtében a birtokszóról a személyrag elveszett, birt. jelzős volta elhomályosult. Ez a jelenség általánosnak látszik az egész magyar nyelvterületen [78].

7. Kereset.

Vágó vasúti megállótól ÉNy-ra 2¹/₂ km-re fekvő terület neve. Más néven *Vágójárás*. Az 1747-ből származó KALTSCHMIDT-féle térkép szerint pusztai templom (»locus ecclesiae«) állott ezen a területen. A névről szóló levéltári adataim az alábbiak:

1737: »Onnét ighenéjen az Ülési és Keréseti hosszú Halomra a hol voltunk (megy a határ)« [79].

1747: »Kerésett« [80].

1760 körül: »azon Telekért ez mostani Szállást a Nemes Város attá, és mivel kisebb volt ez a keréseti Teleknél tehát mégh azon fejben a Gargában is attak Bódó Istvánnak egy darabot« [81].

1778: »Kereset« [82].

1840 körül: »Kereset« [83].

1855: »Kereset« [84].

1863: »Haszonbérbe adja Szeged városa az ugy nevezett keréseti vagy máskép vágó járási . . . pusztát szántás, legeltetés vagy kaszálás alá« [85].

A földrajzi név végső fokon az orosz *krécet* 'fehér vadászsólyom, Falco gyrofalco' jelentésű fn.-ből származik [86]. Az OklSz. ebből alakult személyneveket és földrajzi neveket közül *Kerechet*, *Kerechen*, *Kerechyn* alakokban. A régi Szegeden is előfordul személynévként, így az 1522-es tizedlajstromban »Martini Kereshet« alakban található [87]. Hangalakjának s hangja a keres ige hatására alakult. Ennek a családnak lehetett ezen a területen birtoka. Ez olyan szn., mint a *Sólyom* név, tehát pusztá szn., mint a szegedi tájon *Ádok*, *Bede*, *Dobó*, *Fúrús*, *Gárgyán*, *Sánta* stb. földrajzi nevek. Személynév voltának elhomályosulása után köznévként érezték, ezért járult hozzá olykor az -i mn. képző: *Keréseti pusztá*, *Keréseti hosszú halom* alakokban.

8. Kúnhalom.

Szentmihálytelek vasútállomásától ÉNy-ra 2¹/₂ km-re fekvő terület neve. Régebbi adataim e névről:

1747: »Kunhalom« (Kaltschmidt térképén)

1778: »Kun Miklofi Halom« [88].

1840 körül: »Kun Miklós halma« [89].

1855: »Khun halom«, »Kun Miklós halma« [90].

Szegeden és országszerte is úgy él a köztudatban, hogy a földrajzi név előtagja a *kun* népnév. A fenti különböző helyről és időből származó idézetek azonban kétségtelenné teszik, hogy az előtag a *Kun* személynév. A név mai *Kunhalom* alakja a *Miklós* keresztnév és a *halom* utótag birt. személynév ragjának kiesése folytán (vö. Hodzsatelek) alakult ki. A földrajzi név két tagja között eredetileg birtokos jelzős viszony volt.

9. Kürü tanyája.

A Maros régi torkolatánál a folyó régi nagy kanyarát illetik e névvel a régebbi térképek. Ez a terület a szabályozással a Maros balpartjára került. A név ma ismeretlen. A névről a következő adataim vannak:

1776/77: »Divert. Kürü Tanyája« [91].

1784: »Körü Tanya« [92].

1808: »Kürü tanyája« [93].

A latin »Divert. (iculum)« szó bizonyára arra utal, hogy különálló (félreeső) halászóhely volt ott. A Maros szabályozása előtt a folyó egyik hatalmas kanyarában egy száraz földhátton jelzik a régi térképek a nevet, így bizonyára itt a szláv er. *tanya* fn. régi 'locus piscaturae, halászóhely' és 'a

víznek egy szakasza' jelentésű [94]. Az akkori vizek mellett itt mezőgazdasági vagy akár ideiglenes pásztorhajlék elképzelhetetlen, meg a *tanya* szót Szegeden 'Meier Meierhof' jelentésben csak a múlt század második felében találtam meg a levéltár irataiban. A mezőgazdasági hajlék és környezetének a neve régen *szállat* (1816), *szállás* volt. Itt a Maros nagy kanyarában a térképező mégis valamilyen építményt (halhasító, halszáritó) jelölt meg, ami számára a tájékozódás szempontjából jelentős lehetett. Az 1776-os Balla-féle térkép a Tisza partján, Porgánytoroktól közvetlenül É-ra »Cafa Piscatoria«-t jelez, és ez igazolni látszik, hogy elsősorban a halász kunyhója jelentett térképezésében támpontot, nem a víz szakasza. Egy 1780 körüli iratból megtudjuk, hogy a halászok kunyhója nádból volt, mert amikor »őjji haláljzatra... Bodonyba le mentek a halásjsok... ottan *gunyhocfkátis* cjinál hassanak Nádbul.« Egy 1863-ból való halászati bérlési szerződés *gunyhónak* csak a halhasító építményt, *tanyának* meg a halszáritót nevezi: »Megengedtetik a bérlőnek a Kistijsza torkától kezdve egészen az első határ fáig Kopáncs szegletén tetszése szerint *halhasító Gunyhót*, és a *halak száritására* meg kívántató *Tanyák* építése azon feltétel alatt, hogy a réti hajszon bérlőknek semmi kár ne okoztájsék...«. Ilyen lehetett a Kürü tanyája, a »Casa piscatoria« is. A frn. jelentése tehát 'Kürü nevű halász a tájékozódás szempontjából kiemelkedő halászkunyhója (halhasító, halszáritó) egy száraz földháton és bizonyára a mellette lévő halászvíz szakasza'. Ez tehát átmeneti formának tekinthető a mezőgazdasági névhez, már az építményt is jelöli, nemcsak a vízszakaszt.

Az előtag a Kürü személynév. Erről az alakról nincsen adatunk, de feltehető, hogy az 1784-ben előforduló »*Thomas Kíry*« név vele azonos, az ennek labializált formája. A *Kiri* név ma is ismert Csorván meg másfelé is.

10. Ruki.

Pusztamérgestől K-re 5 km-re fekvő terület neve.

A földrajzi név puszta személynév. 1830-ban és 1852-ben *Ruki András* neve található a levéltári iratokon. A dömösi ad. levélben is előfordul a *Ruki* szn. *Durugfa Durufa* (MOÓR, Westungarn 25: *Dwuruga*) faluban. SZABÓ DÉNÉS úgy látja, hogy ez a név nem Kiskundorozsma, hanem Somogydöröcske neve [95]. Kár, hogy a *Ruki* névről nincsen okleveles adatunk régebbi időből, de a réginek látszó *Ruki* földrajzi név, a döm. ad. levél és a szegedi tájon előforduló *Ruki* személynév, valamint a *Ruki* földrajzi név által jelölt terület közelsége Kiskundorozsmától valószínűbbé teszi, hogy a döm. ad. levél *Durugfa, Durufa* neve is Kiskundorozsmát jelöli. További bizonyítékok híján is fel kell vetni a kérdést, hogy a sok Szeged körüli név mellett (*Geu, Tapai* és talán *Dorozsma*) vajon a *Sakani* nem inkább *Zákányt*, és *Sachtu* nem inkább az Algyőhöz közeli *Sártót* jelöli-e mégis; nem pedig a Csongrád megyei Csákányt, illetőleg az egykori Csanád megyei Sajtény-t.

11. Subasa, Subasahalom, Subasahegy.

A földrajzi név a dorozsmai fürdőtől DK-re 1/2 km-re fekvő területet jelöli. A névről az alábbi levéltári adataim vannak:

1719: »Szú Basa halmá« [96].

1747: »Szubbassa halom« [97].

Néphagyomány: A föld egy török basáé volt, aki zsold helyett kapta, és innen járt embereivel a környéket zsarolni. Régi pásztoember ajkáról: Egy subás emberé volt a föld.

A török hódoltság korából fennmaradt földrajzi név. Az előtag oszm. török eredetű, és a török *szubási* (*subaşıy*) 'Stadvogt, Polizeileutnant' jelentésű fn.-ből származik, tehát török polgári hivatalt jelölt. A régi török szó *basi* szótagja a népetimológia hatására változott *bas*a alakúvá a magyar nyelvben. Ez a változás igen régi lehet, mert már Zrínyi így használja. A 16—17. században általános lehetett a magyar nyelvben *szubasa* alakban, mert a korabeli okmányokban gyakori [98]. A szó eredeti *sz* hangja a fenti idézetekben megvan, de a mai népnyelvekben az eredeti *sz* hasonult a második szótag *s* hangjának hatására *s*-sé, így alakult ki a mai népnyelvi *Su-basa* alak. A *hegy* utólag arra mutat, hogy régen benne szőlő volt, ma már azonban szántó.

12. Zákány.

A zákányi iskola vasúti megállótól ÉK-re 2 km-re fekvő terület neve. 1950-ben önálló községgé alakult *Zákányszék* néven.

A róla szóló levéltári adataim a következők:

1719: »Zákány homokja« [99].

1722: »Zákán« [100].

1737: »Zákány első Halmára« [101].

1747: »Zákány« [102].

1760 körül: »Zakan« [103].

1776: »Zákány« [104].

1778: »Div. Zákány« [105].

1813: »a Zákányban levő Szalas vagy-is Kajzáló földemen gyermekeim egy formán o[.]ztozzanak« [106].

1831: »Zákány« [107].

1840 körül: »Zákány« [108].

1855: »Zákány« [109].

Ezideig általában a Döm. Ad. Lev. »In villa *Sakani*« alakjával azonosították a földrajzi nevet [110]. SZABÓ DÉNES tanulmányában [111] ezt a meghatározást elveti, és az oklevél nevét a Csongrád megyei *Csákány* faluval azonosítja, de a *Ruki* név alatt mondtak valószínűbbé teszik, hogy a régi felfogás, tehát a *Sakani* névnek *Zákánnyal* való azonosítása továbbra is indokolt.

A földrajzi név a *Zákány* személynévből származik. Ez a tulajdonnév először 1323-ban a jászok kiváltságlevelében fordul elő: »Quod accedentes ad nostram presentiam Larzan filius *Zokan*« [112], és GOMBÓCZ ZOLTÁN szerint biztosan jász személynév [113]. A jászok igen hamar elmagyarosodtak Magyarországon. Szegeden a Zákány-család a XVI. századtól kezdve ismeretes, és jelentős szerepet játszott a város és a környék életében. Ez pedig megerősít minket abban a feltevésben, hogy a földrajzi név személynév, hiszen a vezető hivatalnokoknak mind volt földjük a szegedi határban. A névről a következő adataink vannak: 1522-ben »*Stephanus Zakan*« [114], »*Thomas Zakan*« [115], 1524-ben »*Stephanus Zakan*« szegedi bíró neve ismeretes [116], aki követségben járt a törököknél a város ügyében, de

életével fizet vállalkozásáért [117]. A család valamelyik tagjának lehetett itt birtoka.

SKOK PETAR [118] a latin diaconusból lett *žakanъ*, *žakъ*-ból, ill. a velencei olasz *zago*-ból származtatja a földrajzi nevet. A fenti adatok azonban arra mutatnak, hogy jellegzetes régi magyar helynévadási móddal van dolgunk: a birtokos neve minden végződés nélkül vált földrajzi névvé [119]. A régi és a népnyelvből ismeretes a szláv eredetű *zákány* fn. és a *zákányos* mn. [120] 'tisztátlanság, üledék; üledékes, zavaros; mámoros, agyagos' jelentésben. A szegedi népnyelvben ma is él a *zákányos* mn. 'kapatos a bortól, kissé részeg' jelentésben, és így ismerik a közeli Kiskunságban is a szót (2). Úgy látszik, hogy a szláv eredetű *zákány* köznévfő és a jász eredetű *Zákány* szn. és frn. két külön szó, és nincs közöttük semmi kapcsolat.

A frn. másfelé is ismert, így Somogy megye csurgói járásában egy község neve [121], a múltban ugyanott egy várat és egy várost jelölt, Tolna megyében meg egy pusztát hívtak így [122]. Ennek a neve — úgy látszik — már nem szn., mert földbirtokosának neve a XIV. és a XV. században *de Zakan*, *Zákányi*, tehát a frn. nem szn. is egyben, mint a szegedi névnél, hanem ott a szn. a frn. -i képzős származéka, mint a *Szegedi*, *Budai* nevek [123].

JEGYZETEK

- [1] I, 708.
- [2] MTsz.
- [3] A m. botanikai szótárból MNy. X: 19–20.
- [4] *Soó-Jávorka*, A m. növényvilág kézikönyve II, 813.
- [5] *Pallas-L.*
- [6] *Kniezsa*, A m. nyelv szl. jöv. I. l. 553.
- [7] MNy. II: 212.
- [8] *Vö. Csánki* II. 16, 17, 33, 70, 167, 361; V. 744.
- [9] Szegedi Áll. Levéltár, Lettlan 8. cs. 28. szám.
- [10] Uo. Tanácsiratok 1830.
- [11] *Velics-Kammerer*, Török kincst. deft. II, 145., Csánki I, 68.
- [12] *Fekete*, Die Siyâqat-Schrift I, 618.
- [13] Szegedi Áll. Levéltár. Missiles 1721.
- [14] *Hornyik*, Pusztaszer 228.
- [15] *Hornyik*, i. m. 232.
- [16] *Kaltschmidt* térképéről.
- [17] Szegedi Áll. Levéltár. Algyő Urad. földadó könyve 1786. 1.
- [18] Uo. Aj. 10–40. 82/c.
- [19] Uo. Aj. 10–40. 82.
- [20] Anjou. Okmt. II 327.
- [21] Szegedi Áll. Levéltár. Aufkv. 1786.
- [22] Uo. Aksz. 1840–48. 25.
- [23] Uo. Aszdk. 1844–48. 70.
- [24] II. József korabeli térképen.
- [25] Szegedi Áll. Levéltár. Aufkv. 1786. 1/e.
- [26] Uo. Ajp. 2. cs. 1804–40. 1/1.
- [27] *Vö. Nyr.* LXVIII: 36.
- [28] *Korabinszky*, Geogr.-hist. und Produkten Lexikon von Ungarn 1786. Fark címszónál.
- [29] *Nyr.* XL: 167; EtSz.

- [30] EtSz.
- [31] Szegedi Áll. Levéltár. Aszdk. 1844–48. 81.
- [32] Uo. Akfsz. 1850–60. 10.
- [33] Anjoukori Okmt. II, 327., Hazai Okmt. V, 402 és *Zsilinszky*, Csongrád megye tört. I, 97, 114.
- [34] I, 680.
- [35] *Reizner*, Szeged tört. Okmánytár IV, 106, 126.
- [36] Szegedi Áll. Levéltár. Aszdk. 1844–48. 67.
- [37] Uő. Ahbsz. 1852–62. 64.
- [38] Vö. Pais, MNy. 8: 391.
- [39] *Dr. Széll Márta*: Elpusztult falvak... Dölgözatok a szegedi egyetem Régiség-tud. Int.-ból XVII.: 132.
- [40] *Zsilinszky*: Csongrád vm. tört. I, 11.
- [41] Szegedi Áll. Levéltár. Akf. 1830–40. 88.
- [42] Uo. Akfsz. 1850–60. 1.
- [43] Uo. Tjvk. 1719.
- [44] Uo. Végr. 25.
- [45] Uo. Végr. 1803.
- [46] Uo. Tjvk. iratai 1829.
- [47] Uo. Végr. 1830.
- [48] Uo. Végr. 1831.
- [49] Uo. Végr. 1844.
- [50] Uo. Végr. 260.
- [51] Uo. Végr. 206.
- [52] Uo. Végr. 257.
- [53] Uo. Balla térképe.
- [54] Uo. Végr. 1779.
- [55] József korabeli felv.
- [56] Uo. Végr. 294.
- [57] Uo. Végr. 1804.
- [58] Uo. Végr. 1810.
- [59] Uo. Végr. 1821.
- [60] Uo. Végr. 1838.
- [61] Uo. Giba térképe.
- [62] Uo. Végr. 1841.
- [63] Uo. Giba térképe.
- [64] Uo. Tjvk. iratai 1752.
- [65] Uo. Missiles 1734.
- [66] Uo. Tjvk. iratai 1740.
- [67] II. József korabeli térkép.
- [68] Szegedi Áll. Levéltár Végr. 271.
- [69] *Kerle* térképe.
- [70] MNy. II, 90.
- [71] *Reizner*, Szeged tört. IV. 114.
- [72] Szegedi Áll. Levéltár. Végr. 304.
- [73] Uo. Végr. 1804.
- [74] Uo. Végr. 1812.
- [75] Uo. Végr. 1823.
- [76] Uo. Végr. 1836.
- [77] *Bárczi*, M. hangtört. 101.
- [78] Vö. *Imre Samu*, Felsőőr helynevei 10., *Szabó T. Attila*, A szn.-ek helyneveinkben MNNy. II, 95.
- [79] Szegedi Áll. Levéltár. Tjvk. iratai 1737.
- [80] *Kaltschmidt* térképéről.
- [81] Szegedi Áll. Levéltár. Leltlan 6. csom.
- [82] *Balla* térképéről.
- [83] *Giba* térképéről.
- [84] *Kerle* térképéről.
- [85] Szegedi Áll. Levéltár. Régi szerz. II.
- [86] *Gombocz Z.*, Szily-émlékkönyv 12.

- [87] *Reizner*, Szeged tört. IV. Oklevéltár 112.
 [88] *Balla* térképéről.
 [89] *Giba* térképéről.
 [90] *Kerle* térképéről.
 [91] *Balla* térképéről.
 [92] *Balla* térképéről.
 [93] Szegedi Áll. Levéltár. Tápai iratok.
 [94] *Vö. Kniezsa*, A m. nyelv szláv jöv. szavai I, 517—8. és *Hermann*, HalK. 78., 831., Szófsz.
 [95] A döm. ad. lev. hely- és vízrajza 9.
 [96] Szegedi Áll. Levéltár. Tjkv. 1719.
 [97] *Kaltschmidt* térképe:
 [98] *Kunos*, Nyr. XXI: 531, *Velics—Kammerer*, Török kincst. defterek II; 769, *Kniezsa*, NyK, 49: 361, *Sztriha*, Dorozsma tört. 37.
 [99] Szegedi Áll. Levéltár Tjkv. 1719.
 [100] Uo. Tjkv. 1722.
 [101] Uo. Tjkv. iratok 1737.
 [102] *Kaltschmidt* térképén.
 [103] II. József-féle térképről.
 [104] *Balla* térképéről.
 [105] *Balla* térképéről.
 [106] Szegedi Áll. Levéltár. Végr. 1813.
 [107] Uo. Tjkv. iratok.
 [108] *Giba* térképéről.
 [109] *Kerle* térképéről.
 [110] ÓMOI. 33.
 [111] A döm. ad. lev. hely- és vízrajza 20.
 [112] ÓMOI. 142. és *Gyárfás*, A jász-kunok tört. III, 463—5.
 [113] *Osseten-Spuren in Ungarn. Összegyűjtött művei I*, 82. és *Streitberg-Festschrift*.
 [114] *Reizner*, Szeged tört. IV. Okmánytár 116.
 [115] Uo. 124.
 [116] Uo. 134.
 [117] *Varga*, Szeged tört. és *Juhász Kálmán*, Hajdani monostorok a csanádi egyházmegyében Bp., 1926. 82., *Borovszky*, Csanád megye tört. 435.
 [118] *La terminologie chrétienne en slave...* Ismertetésből MNY. 24: 287.
 [119] *Vö. Kertész M.*, Nyr. LXVIII: 33. kk., és *Lőrincze L.*, Földrajzi neveink élete 18.
 [120] *Kniezsa*, A m. nyelv szláv jöv. szavai I, 564—5 és *Erdélyi, M.* közm. könyve. 111., *Herman*, HalK 408., 842.
 [121] Hsnt. 1952.
 [122] *Csánki II*, 575, 584; III, 458.
 [123] Ez a dolgozat részlet a szerzőnek »A szegedi táj földrajzi nevei« című kéziratosa munkájából.

ИЗ ГЕОГРАФИЧЕСКИХ НАЗВАНИЙ СЕГЕДСКОГО КРАЯ

Г. Инцефи

Много из географических названий сегедского края происходило от собственных имен поселенцев 18 века и является памятником их приобретения владения, но некоторые названия возникли еще и в прошлом столетии. Изредка встречаются названия из эры завоевания отчизны: некоторые являются памятниками турецкой оккупации. Одновременно с возникновением новых, многие названия исчезают из языка. К вымирающим названиям могут и новые возникать и жить рядом (иногда и три) некоторое время. Вымирающие названия могут еще сохраняться в языке стариков, пока и они вымирают. Сохраняются только те, которые становятся официальными: «названиями тропинки». Для иллюстрации этих проблем автор в дальнейшем дает поименное следующих географических имен сегедского края: Бенцфа, Фарк, Фехерпарт, франциахедь, Халаска, Ходжателек, Кершет, Кунхалом, Куру таяня, Руки, Шубаца, Закань.

AUS DEN ORTSNAMEN DER UMGEBUNG VON SZEGED

von
G. INCZEFI

Viele der ON von Szeged bestehen aus Personennamen der Siedler des XVIII. Jahrhunderts als Erinnerung an ihre Bodenerwerbung. Es entstanden aber auch mehrere im vergangenen Jahrhundert. Einige stammen aus der Zeit der Landnahme oder aus der Türkenzeit. Das Leben der ON ist einer steten Änderung unterworfen: viele fallen aus, es entstehen neuere, und beide können eine Zeit lang noch nebeneinander leben (manchmal auch drei.). Die ausfallenden ON leben noch eine Zeit in engem Kreise in der Sprache der alten Menschen weiter. Es bleiben nur diejenigen erhalten, welche zu amtlichen Benennungen werden. Zur Veranschaulichung des oben Erwähnten führt der Verfasser die Erläuterung folgender ungarischer ON aus der Umgebung von Szeged an: Bencfa, Fark, Fehérpart, Franciahegy, Halászka, Hodzsatelek, Kereset, Kunhalom, Kürü tanyája, Ruki, Subasa, Zákány.